

	Силабус курсу ДЕМОКРАТІЯ: ВІД ТЕОРІЇ ДО ПРАКТИКИ
	Ступінь вищої освіти - Бакалавр Галузь знань - 29 Міжнародні відносини Спеціальність - 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії
	Освітньо-професійна програма «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»
	Рік навчання: II, Семестр: III
Кількість кредитів: 5, Мова викладання: українська	

Керівник курсу

ПІП	д.е.н., доц. Кравчук Наталія Ярославівна Пройшла навчання з інтерактивних методик викладання курсу з громадянської освіти «Демократія: від теорії до практики» від Міжнародної фундації виборчих систем (IFES)
Контактна інформація	n.kravchuk@wunu.edu.ua

Опис дисципліни

Мета курсу – розвиток **знань, навичок і ставлень**, які пов'язані з ефективним демократичним громадянством. *Курс охоплює такі основні тематичні компоненти:* філософські засади демократичного врядування; права людини; конституціоналізм, ліберальна демократія та їх розвиток в Україні; громадянське суспільство й демократія; громадянська участь.

Курс спрямований на забезпечення **загальної компетентності** щодо здатності реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні (згідно зі *Стандартами вищої освіти України для освітнього ступеня «бакалавр»*).

У процесі вивчення курсу через *інтерактивні методики та проекти громадської дії* студенти розвинууть:

Знання: філософських засад демократичного врядування та принципів демократії; прав людини; конституціоналізму, ліберальної демократії (з урахуванням уроків історії) та їх розвитку в сучасній Україні; громадянського суспільства й основних демократичних процесів; форм та методів громадянської участі.

Навички: критично мислити; приймати поінформовані, відповідальні рішення; аналізувати й оцінювати інформацію; обговорювати питання та розглядати різні точки зору; визнавати роль упередженості, точки зору та контексту, а також оцінювати надійність джерела; вивчати актуальні проблеми та події; формулювати питання на основі інформації; використовувати ефективні методи, джерела та інструменти для пошуку інформації; узагальнювати інформацію в письмовій, графічній та усній формах; співпрацювати з іншими для досягнення мети; забезпечувати лідерство; вирішувати проблеми; будувати ефективну та раціональну аргументацію.

Ставлення: визнання людиною потреби брати на себе особисту, політичну та економічну відповідальність як громадянина; повага до цінності та гідності кожної людини; повага та довіра до інституцій влади; повага до верховенства права; толерантність до поглядів та стилів життя, що відрізняються від власних; відчуття здатності ефективно впливати на досягнення змін у своїй спільноті; відчуття громадянської відповідальності, що розглядається як сприяння здоровій, дієвій демократії через поінформовану, вдумливу та ефективну участь у суспільному житті.

Курс передбачає насичені *інтерактивні заняття* замість лекцій; формування та розвиток дослідницьких і проектних навичок, набуття реального досвіду творення суспільних змін (*через студентські проекти громадської дії*).

Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1	1. Теоретичні засади демократичного врядування	Курс та його тематичне наповнення спрямовані на формування у молодих людей громадянських компетентностей.	Інтерактивні вправи; студентський проєкт
2	2. Принципи демократії	<p><i>Основні результати навчання у рамках курсу полягають у такому:</i></p> <p>1. <i>Створення можливостей для широкого залучення студентів до громадянської участі</i> (студенти набудуть таких навичок як, здатність висловлювати свої думки, обмінюватися інформацією, слухати та ділитися знаннями з іншими, а також співпрацювати, щоб досягти цілей; цьому не можна «навчити» під час лекцій, такі навички можуть бути сформовані лише через інтерактивні методики навчання, які покладені в основу кожного заняття);</p> <p>2. <i>Заохочення студентів до рефлексії щодо вивченого матеріалу</i> (студенти зрозуміють, що участь у демократії вимагає певних громадянських ставлень, серед яких - визнання цінності співпраці, повага до різних поглядів, розуміння того, що компроміс є необхідним та корисним, і усвідомлення того, що демократичний процес не завжди простий; саме рефлексія над викликами та перевагами свого досвіду допоможе розвинути такі ставлення);</p> <p>3. <i>Включення в курс практики безпосередньої участі у вирішенні суспільно важливих проблем</i> (студенти усвідомлять складність суспільних проблем через свою безпосередню участь у їх вирішенні; вони також отримають нову інформацію, поглиблять своє розуміння щодо взаємопов'язаності суспільно важливих проблем);</p> <p>4. <i>Розгляд проблем з різних точок зору</i> (студенти навчаться розглядати проблему з різних точок зору, щоб напрацювати практику прийняття поінформованих та обґрунтованих рішень; вони також зрозуміють, що вміння дебатувати, генерувати свої та приймати чужі ідеї є важливими складовими ефективної громадської участі, і що нерідко існує більше, ніж одна правильна відповідь на питання; навчаться приймати ідеї та думки, що відрізняються від власних);</p> <p>5. <i>Розвиток критичного мислення та практичних навичок громадянської участі</i> (у рамках курсу студентам буде надано можливість практикуватися у прийнятті рішень, розв'язанні проблем, комунікації, співпраці, аргументації та участі).</p>	Інтерактивні вправи; студентський проєкт
3	3. Права людини		Інтерактивні вправи; студентський проєкт
4	4. Механізми захисту прав людини	Інтерактивні вправи; студентський проєкт	
5	5. Конституціоналізм, ліберальна демократія та їх розвиток в Україні	Кейс; студентський проєкт	
6	6. Система демократії в Україні та механізми її реалізації	Інтерактивні вправи; студентський проєкт	
7	7. Характеристики громадянського суспільства	Дебати; студентський проєкт	
8	8. Громадянське суспільство у демократичних реформах у країнах Східної Європи	Кейс; студентський проєкт	
9	9. Виклики для громадянського суспільства	Інтерактивні вправи; студентський проєкт	
10	10. Громадянство і демократія	Інтерактивні вправи; студентський проєкт	
11	11. Типи громадян	Інтерактивні вправи; студентський проєкт	
12	12. Активні громадяни	Інтерактивні вправи; студентський проєкт	
13	13. Студентський проєкт (підготовка)	Підготовка групової презентації	
14	14. Студентський проєкт (презентація)	Презентація проєкту	

* Курс передбачає насичені *інтерактивні заняття* замість лекцій; *практичну індивідуальну та групову роботу над студентськими проєктами громадської дії*, замість типових семінарів чи практичних занять

Літературні джерела

1. Демократія: від теорії до практики / [Г. Берроуз, І. Совсун, С. Буров та ін.]. Київ, 2019. 285 с.
2. Загальна декларація прав людини. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_015.
3. Закон України «Про громадські об'єднання». *Відомості Верховної Ради України*. Редакція від 27.07.2023 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4572-17#Text>
4. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні». *Відомості Верховної Ради України*. Редакція від 03.08.2023 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>
5. Закон України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини». *Відомості Верховної Ради України*. Редакція від 31.03.2023 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/776/97-%D0%B2%D1%80#Text>
6. Конституція України. *Відомості Верховної Ради України*. Редакція від 01.01.2020 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
7. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права (Міжнародний пакт ратифіковано Указом Президії Верховної Ради Української РСР N 2148-VIII (2148-08) Ратифікація від 19.10.73). URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_043
8. Постанова КМУ N 996 від 3 листопада 2010 р. «Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики». Редакція від 27.06.2023 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-2010-%D0%BF#Text>
9. Політичні трансформації у країнах Центральної Європи наприкінці XX - на початку XXI століть: Навчальний посібник / Упорядник М. Лендвел. Ужгород: «Піра», 2016. 464 с.
10. Хартія Ради Європи з освіти для демократичного громадянства та освіти з прав людини. Київ: Основа, 2017. 44 с. URL: <https://doccu.in.ua/wp-content/uploads/2014/01/xartia.pdf>
11. Democracy Index 2023: Understanding the Global Scenarios. *TGP: The Geopolitics*. February 25, 2023. URL: <https://thegeopolitics.com/democracy-index-2023-understanding-the-global-scenarios/>
12. O'Brien E. Democracy for All: Human Rights and Street Law Legal Literacy Programs. 2019. URL: <http://www.nylawreview.com/wp-content/uploads/sites/16/2014/11/OBrien.pdf>
13. Tufis Claudiu D., Hudson A. The Global State of Democracy Indices Codebook. Version 7 (2023). *International IDEA*. URL: <https://www.idea.int/sites/default/files/GSOD/global-state-of-democracy-indices-codebook-v7-2023.pdf>
14. Landler, M., Bennhold, K. and Stevis-Gridneff, M. How the West marshaled a stunning show of unity against Russia. *The New York Times*. March 5, 2022. URL: <https://www.nytimes.com/2022/03/05/world/europe/russia-ukraine-invasion-sanctions.html>
15. Mahmalat, M., Atallah, S., Zoughaib, S. and Maktabi, W. When elections don't matter? How new parliamentarians can improve the politics of power-sharing arrangements. *Middle East Institute*, July 19, 2022. URL: <https://www.mei.edu/publications/when-elections-dont-matter-how-new-parliamentarians-can-improve-politics-power-sharing>

Курс забезпечений сучасними навчальними матеріалами для студентів: цифровою платформою для онлайн-навчання; підручником і робочим зошитом (в PDF-форматі) та методичними розробками для викладачів.

Політика оцінювання

● **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Для виконання індивідуальних завдань і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

● **Політика щодо академічної доброчесності:** Використання друкованих і електронних джерел інформації під час контрольних заходів заборонено.

● **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, карантин, військовий стан, хвороба, закордонне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу з дозволу дирекції інституту.

Оцінювання

Про конкретні критерії оцінювання роботи студентів (зокрема, аналітичної діяльності, професійності під час дискусій та дебатів, консультацій з громадськістю, командної та індивідуальної роботи над студентським проектом) їх додатково буде повідомлено на першому занятті.

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3
30%	40%	30%
Усне опитування під час занять (1-6 теми) – 10 балів за тему макс. – 60 балів Модульна контрольна робота – макс. 40 балів	Усне опитування під час занять (7-12 теми) 10 балів за тему – макс. 60 балів Модульна контрольна робота – макс. 40 балів	Підготовка проекту - макс. 35 балів Захист проекту – макс. 35 балів Участь у тренінгах - макс. 30 балів

Шкала оцінювання

ECTS	Бали	Зміст
A	90-100	відмінно
B	85-89	добре
C	75-84	добре
D	65-74	задовільно
E	60-64	достатньо
FX	35-59	незадовільно з можливістю повторного складання
F	1-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом